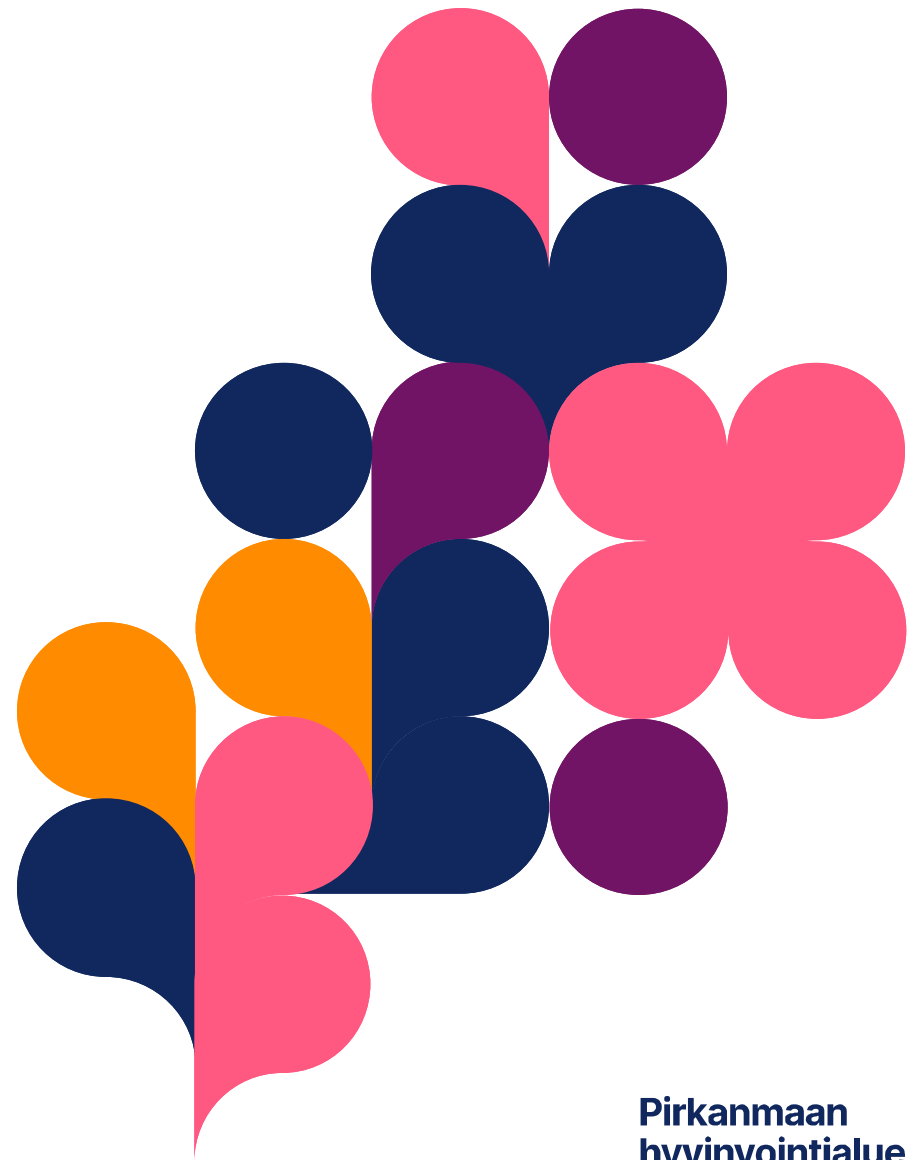

Toimielinten lausunnot talousarvion 2026 tavoite-esityksiin

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Johdanto

- Aluehallitus lähetti toiminta- ja talousseminaarissaan 30.06.2025 valmistelemansa alustavat vuoden 2026 talousarvion tavoite-esitykset valiokunnille, vaikuttamistoimielimille ja yhteistoimintaelimelle lausunnoille. Lausunnot toimitettiin 31.08.2025 mennessä.
- Valiokuntien, vaikuttamistoimielinten ja yhteistoimintaelimen lausunnoissa saatiin paljon arvokkaita kommentteja talousarvion tavoite-esityksiin. Lausunnot on käyty läpi ja analysoitu virkavalmistelussa ja käsitelty asiaa koskevissa johtoryhmissä.
- Lausuntojen perusteella päivitetyt tehtäväalueiden ja palvelulinjojen tavoite-esitykset käytiin läpi aluehallituksen seminaarissa 29.-30.9.2025.
- Lausunnot on koottu seuraaville dioille toimielimittäin.

Lausunnot

- Yhteistoimintaelin 12.8.2025
- Vanhusneuvosto 19.08.2025
- Vammaisneuvosto 20.08.2025
- Nuorisovaltuusto 21.8.2025
- Lasten, nuorten, perheiden ja työikäisten valiokunta 27.08.2025
- Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta 28.8.2025
- Tulevaisuus- ja turvallisuusvaliokunta 29.08.2025

Yhteistoimintaelin 12.8.2025 1/2

- Pidämme hyvänä tavoitteita henkilöstön työhyvinvoinnille. Tavoitteet vaativat kuitenkin riittävää taloudellista resurssia mm. työkykyyn liittyvien uudelleen sijoittamisien ja työntekijän tehtävien muokkaamisen suhteen. Tavoitteet edellyttävät myös toimivaa työkykyjohtamista ja riittäviä sekä saavutettavia työterveyspalveluita.
- Yhteistoiminnan kehittämistä tulee jatkaa ja se tulisi olla myös omana tavoitteenaan.
- Työpaikkatasoista yhteistoimintaa tulee kehittää ja henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia tukea ja mahdollistaa.
- Henkilöstön osallistaminen talousarviotavoitteena tukisi palveluiden laadukasta järjestämistä ja henkilöstön työhyvinvointia.
- Henkilöstön laajempi osallistaminen talousarvioprosessiin ja tavoitteisiin olisi myös kannatettavaa.
- Palkkausjärjestelmän uudistaminen koskee jokaista työntekijäämme ja vaikuttaa suuresti palveluiden järjestämiseen ja laatuun, kun palkkausjärjestelmä on kannustava, oikeasuhteinen ja oikeudenmukainen tehtävien suhteen. Palkkausjärjestelmä uudistuksen tulisi olla oma talousarviotavoitteensa.
- Palkkausjärjestelmän uudistus edellyttää riittävää resurssia, jotta se voidaan toteuttaa huolella.
- Toiminnan turvaaminen ja kriisikestävyys on viime aikoina osoittanut tärkeäksi tavoitteeksi ja pidämme hyvänä tätä tavoitetta. Epävakaan maailmantilanteen lisäksi paikallisesti on koettu ennakoimattomia vesi- ja sähkökatkoja, pitkien helleputkien lisäksi. Nämä ovat vaikuttaneet henkilöstön jaksamiseen, kuormitukseen ja työmäärään.
- Vuokratyövoiman käytön vähentäminen edellyttää riittävää resurssointia omaan henkilöstöön sekä toimivaa ja selkeää varahenkilöjärjestelmää, joka kykenee vastaamaan äkillisestikin muuttuviin henkilöstötarpeisiin. Koulutetun henkilöstön saatavuudessa on edelleen haasteita, mikä kuormittaa työntekijöitä ja vaatii työntekijöiltä joustoja. Toimivalla palkkausjärjestelmällä ja riittävällä omalla varahenkilöstöllä voimme vähentää vuokratyövoiman käyttöä ja vähentää työssä koettua kuormitusta sekä turvata palveluitamme.

Yhteistoimintaelin 12.8.2025 2/2

- Tavoitteissa on painotettu paikasta riippumattomia palveluita. On huomioitava, että palveluiden järjestämisen edellytyksenä tulee olla palveluiden tarve, eikä vain tapa järjestää palveluita. Paikasta riippumattomien palveluiden toteuttaminen avaa työntekijöille uusia mahdollisuuksia, mm. etätyön suhteen.
- Monet käynnissä olevat ja tavoiteltavat muutokset vaativat henkilöstöltä paljon ja aiheuttavat herkästi kuormitusta. Muutostilanteissa on huomioitava henkilöstön kuormitus, muutoin toiminnalliseen tavoitteeseen pääsy syö nopeasti järjestämistavoitteissa ollutta tavoitetta henkilöstön työhyvinvoinnista.
- Muutosjohtamisen tulee olla laadukasta ja siihen tulee olla resursseja. Esihenkilöiden tulee olla tietoisia muutoksista ja muutokset tulee olla työyksiköissä käyty läpi työpaikan yhteistoiminnassa siten että jokaisella on mahdollisuus olla mukana muutoksessa aktiivisena osallisena.
- Sote-palveluissa toiminnallisissa tavoitteissa sairaalapalveluiden palvelulinja on ainoa, jolla on työntekijäkokemus tavoite-esityksenä (Fiilismittari vastausprosentti). Järjestämisen tavoitteiden lisäksi työntekijäkokemus ja työhyvinvointi tulisi olla myös toiminnallisena tavoitteena kaikilla tehtäväalueilla. Työntekijöiden kokemus ja työhyvinvointi on laadukkaan ja tehokkaan työnteon edellytys kaikessa palvelutuotannossamme.
- Työturvallisuuslain mukaisesti työnantajan on jatkuvasti tarkkailtava työympäristöä, työyhteisön tilaa ja työtapojen turvallisuutta. Työnantajan on myös tarkkailtava toteutettujen toimenpiteiden vaikutusta työn turvallisuuteen ja terveyteen (TTL 2. luku 8§).

Vanhusneuvosto 19.08.2025 1/2

- Asukas- ja asiakasviestintä puuttuu esityksestä lähes kokonaan. Viestintä on keskeinen osa luottamuksen rakentamista ja palveluiden saavutettavuutta
- Asukkaille tulee turvata laadukkaat ja yhdenvertaiset palvelut koko alueella. Palvelujen järjestämisessä on tarpeen mukaan huomioitava ostopalvelumahdollisuudet ja yksityisen sektorin palvelut, jos omana tuotantona ei pystytä takaamaan riittäviä palveluita.
- Henkilöstön hyvinvointiin ja koulutukseen pitää panostaa. Henkilöstöä pitää kuunnella palveluja kehitettäessä.
- Esityksessä esiintyy termejä, kuten geneeriset, jotka tulee suomentaa tai selittää selkeästi.
- Talousarviossa pitää keskittyä vanhuspalveluiden palveluketjujen uudelleen rakentamiseen.
- Kotihoidon kehittämisen haasteet tulee todeta ja asettaa tavoitteita vastaamaan kasvavaa asiakasmäärää ja haasteellisempia palvelutarpeita.
- Tulee harkita tavoitetta perhehoidon kehittämiselle. Ikäihmisten perhehoitoa pitää lisätä omaishoidon tukena ja yhteisöllisen asumisen yhtenä palveluvaihtoehtona.
- Päivätoiminnan tulee vastata hoidollisiin tarpeisiin; sisältää peseytymisen, kuntoutusta, ruokailua ja kuljetuspalvelut.
- Laitospaikkojen lakkauttamisen sijaan osa niistä tulee muuttaa jaksohoidon yksiköiksi.
- Vanhusneuvosto pitää hyvänä potilastietojärjestelmän käyttöön saantia ja kotisairaalan laajentumista Pirhan alueella.

Vanhusneuvosto 19.08.2025 2/2

- Lähitorien laadulliset tavoitteet: Pelkkien määrällisten tavoitteiden sijaan tulisi määritellä ohjauksen ja neuvonnan vaikuttavuus.
- Ikäneuvola ja kevyemmät palvelut: Monilla hyvinvointialueilla on käytössä ikäneuvola ja vastaavat palvelut. Näiden mahdollisuuksia tulee tarkastella myös Pirhassa.
- Erityissairaanhoidon keskittäminen ongelmallista suurelle joukolle ikäihmisiä, koska kuljetuspalvelut ja julkinen liikenne toimivat heikosti monilla alueilla. Nyt siirrettävien palveluiden osalta on panostettava perusterveydenhuollon kehittämiseen, riittäviin resursseihin ja koulutukseen.
- Tavoitteet ovat yleisluontoisia ja vaikeasti mitattavia. Konkreettiset mittarit ja arviointitavat tulee määritellä. Esityksessä pitää tuoda esiin vertailulukuja edellisvuodesta.
- Kuntayhteistyö on mainittu niukasti, sitä tulee vahvistaa erityisesti palvelutarpeen arvioinnissa, tilayhteistyössä ja liikenteellisessä saavutettavuudessa.
- Toimitilaohjelman kehittämistä tulee jatkaa.
- Yhteisöllisen asumisen paikkoja ei ole riittävästi. Tilojen arvioinnissa tulee olla joustavat kriteerit.
- Asumispalveluista saatavan tiedon puute herättää huolta ja turvattomuutta.

Vammaisneuvosto 20.08.2025 1/2

- Pirkanmaan hyvinvointialueen vammaispoliittisen ohjelman (VAMPO) sisältö ja toimenpide-esitykset tulee huomioida ja toimeenpanna kaikessa strategiatyössä ja talousarviosuunnittelussa.
- Esteettömyystyöryhmä tulee perustaa, jotta esteettömyys ja saavutettavuus tulevat huomioiduiksi kaikessa toiminnassa ja tilaratkaisuissa. Käytössä olevien toimitilojen esteettömyyteen tulee panostaa sekä hyödyntää esteettömyyden todentamisessa vammaisten henkilöiden, vammaisneuvoston ja – järjestöjen tietämystä.
- Vammaisten henkilöiden palveluiden tavoitetasot puuttuvat. Palveluiden mittareiden tulee olla konkreettisia ja monipuolisia ja ottaa huomioon YK vammaisyleissopimuksen toteutuminen.
- Tavoitetaso 1.1: Sosiaali- ja terveystalvet toimivat vaatisi lisäyksen laadukkaasti ja palveluiden tarpeeseen vastaten.
- Tavoite-ehdotus 1.2: Sosiaali- ja terveystalvet toimivat yhtenä kokonaisuutena vaatisi lisäyksen ja ovat saavutettavissa kaikille. Mittareissa on huomioitava myös palvelujen saavutettavuus ja esteettömyys. Palvelujen saatavuuden ja yhdenvertaisuuden sekä palvelujen yhtenäisen kokonaisuuden toteutumisessa tärkeää on, että talvet ovat kaikille erilaisille asiakasryhmille ja henkilöille saavutettavia.
- Kustannustehokkuus ei saa olla päätavoite.
- Palvelujen odotusajat eivät kerro riittävästi palvelujen saatavuudesta ja toimivuudesta. Pitää löytyä myös laadun ja palvelun hyödyn (tarpeisiin vastaamisen) mittareita asiakkaan näkökulmasta.
- Asiakaskokemusmittaukset tulee ulottaa kaikkiin palveluihin.
- Omaisten kokemukset tulee huomioida.
- Vammaispalvelulain mukaiset harkinnanvaraiset avustukset ovat liian tiukkoja ja summat liian pieniä digivälineiden hankintaan.

Vammaisneuvosto 20.08.2025 2/2

- Vaikeimmin vammaisten ja kommunikointikeinoja käyttävien henkilöiden mahdollisuudet arvioida laatua tulee mahdollistaa saavutettavilla kyselyillä ja omaisten avustuksella.
- Asiakaslähtöisyyden ja osallisuuden edistäminen edellyttää saavutettavuuden ja turvallisemman tilan periaatteiden luomista hyvinvointialueen tilaisuuksiin ja palveluihin.
- Järjestöjen rooli asiakaslähtöisyydessä on keskeinen. Niiden kuuleminen ja osaamisen hyödyntäminen on tärkeää. Järjestöyhteistyön vakiinnuttaminen edellyttää rahoitusta ja arvostusta.
- Työssä käyvien ja opiskelevien vammaisten tarpeet tulee huomioida.
- Lähitorien osaamista tulee kehittää vammaisten ohjaukseen ja neuvontaan.
- Vammaissosiaalityön velvoite palveluneuvontaan ja ohjaukseen tulee kirjata tavoitteisiin. Tavoitetasolle tulee olla kirjattuna soveltuva tavoitetaso ja mittari.
- Vammaissosiaalityöntekijöitä tulee resursoida riittävästi.
- Tavoitteisiin tulee lisätä yhdeksi kohdaksi sujuvat ja tarpeenmukaiset kuljetuspalvelut.
- Tiedolla johtamisessa tulee huomioida vammaispoliittisen ohjelman noudattaminen myös vammaissosiaalityössä.
- Digiasioinnin saavutettavuus tulee kirjata tavoitteisiin.
- Pelastus- ja ensihoitohenkilöstön koulutus erityisryhmien kohtaamiseen on tarpeen ja luoda tälle konkreettiset ja seurattavat tavoitteet.
- Palvelujen saavutettavuus ja käytettävyys kaikille tulee olla tavoitteena digi- ja puhelinasiointia kehitettäessä.
- Vammaistietämystä tulee hyvinvointialueella yleisesti lisätä.

Nuorisovaltuusto 21.8.2025

- Tavoiteohjelma on hyvä, mutta epärealistinen ja epäkäytännöllinen. Vaatii konkretiaa.
- Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistuksen mukainen hoidon porrastus ei toteudu riittävien resurssien puuttumisen vuoksi.
- Pirhassa ei tueta järjestöyhteistyötä läheskään riittävästi tilanteessa, jossa järjestöihin voi kohdistua jopa 60 % leikkaukset siitä huolimatta, että toiminta haluttaisiin vakiinnuttaa.
- STEA:n rahoitusleikkaukset uhkaavat kolmannen sektorin toimijoiden kykyä suoriutua lakisääteisistä tehtävistä. Hyvinvointialueen tulee varautua rahoitusleikkauksiin talousarviosuunnittelussa.
- Turvallisuuden tavoitetaso (75 %) työyhteisössä on liian alhainen – työympäristön pitäisi olla turvallinen kaikille.
- Etätyön osuuden kasvattaminen herättää kysymyksiä, koska lähes kaikki etätyöt tehdään jo etänä.
- Lisääntyvä raporttien täyttäminen vie aikaa asiakastyöltä, mikä heikentää henkilöstön hyvinvointia.
- Kannatamme tavoitetta sairauspoissaolopäivien vähenemisestä.
- Kannatamme tavoitetta vuokratyövoiman käytön vähenemisestä.

Lasten, nuorten, perheiden ja työikäisten valiokunta 27.08.2025

- Tavoitteiden tulee olla selkeitä, mitattavissa olevia ja konkreettisia. Tavoitteiden saavuttamisen keinot on kuvattava selkeästi. Ilmaisuja kuten "lisätään", "vähennetään", "parannetaan" tai "vakiinnutetaan" tulee käyttää yksiselitteisesti ja seurattavasti.
- Valiokunta suhtautuu kriittisesti esitettyyn tavoitteeseen laskea lastensuojelun avohuollon asiakasmääriä. Painopisteenä tulisi olla laitoshoidon asiakasmäärien vähentäminen, ei avohuollon palvelujen supistaminen.
- Alaikäisille nuorille suunnatun avokat kohdion ja muun intensiivisen päihde palvelun yksikön valmistelua tulisi edistää viipymättä.
- Sairauspoissaoloihin asetettu tavoitetaso ei ole kunnianhimoinen. On tärkeää tarkastella sairauspoissaolojen taustatekijöitä ja harkita erillisiä tavoitteita esimerkiksi mielenterveysperusteisten poissaolojen vähentämiseksi.
- Työntekijöiden uupumisen ja työssä jaksamisen haasteet tulee nostaa tavoitteissa selkeästi esiin.
- Ennaltaehkäisevän työn koordinoointiin kuntien ja hyvinvointialueiden välillä tulee kiinnittää huomiota. Yhteistyön työnjakoa on tärkeää selkeyttää.
- Huomiota on kiinnitettävä myös henkilöstön, kuten kuraattorien ja psykologien, saatavuuteen.
- Positiivista on, että tavoitteissa näkyy myös painotus varhaiseen tukeen.
- Terveystarkastusten toteuttaminen kansallisen ohjeistuksen mukaisesti on hyvä tavoite. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon näkökulma on kuitenkin tätä laajempi ja vaatii kokonaisvaltaista tarkastelua.
- Valiokunta suhtautuu myönteisesti järjestöyhteistyön vakiinnuttamiseen osaksi hyvinvointialueen rakenteita ja toimintaa.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta 28.8.2025

1/3

- Tavoitteet ovat liian epätarkkoja ja vaikeasti mitattavia.
- Lääkärin vastaanotolle pääsy on heikkoa – asiaan tulee puuttua.
- Valiokunta kannattaa yhteisöllisen asumisen tarjonnan lisäämistä. Se ei voi kuitenkaan tapahtua ympärivuorokautista palveluasumista vähentämällä.
- Vammaisten asumismuodossa tulee kunnioittaa YK:n vammaisyleissopimusta.
- Etäpalveluun siirtyminen tulee perustua tarvearviointiin ja olla vapaaehtoista.
- Henkilöstön osallisuus, kuuleminen ja arvostus ovat avain työhyvinvointiin. Ehdotamme konkreettisempien mittarien asettamista kaikkiin henkilöstötavoitteisiin.
- Henkilökunta tarvitsee myös innostavan idean ja näkymän, lumovoiman, työtänsä ohjaamaan.
- Sairauspoissaolotavoite tulisi olla vähintään 10 %.
- Työterveyspalveluiden heikentäminen ei tue sairaspöissaolojen vähentämistä.
- Osaava henkilöstö voi kehittää toimintaa ja vaikuttaa kustannuksiin, jos saa siihen mahdollisuuden hyvällä johtamisella.

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta 28.8.2025

2/3

- Yhteistyön lisääminen eri sidosryhmien kanssa on tärkeä tavoite. Kuntien kanssa on välttämätöntä käynnistää keskustelut tonttivarautumisesta ja rakentamisesta
- Ostopalvelukumppanien keskittyminen nostaa hintoja ja heikentää huoltovarmuutta.
- Monipalveluasiakkaiden tunnistaminen on tärkeää.
- Terveystietojen yhtenäisen Omni360-järjestelmän käyttöönotto tehostaa toimintaa ja parantaa tiedonkulkua.
- Omalääkärijärjestelmä on välttämätön. Hoidon jatkuvuus on tärkeää.
- Kuinka yhteiset tukipalvelut voisivat auttaa lääkäreitä, sosiaalityöntekijöitä yms. avustavien tehtävien hoitamisessa? On tärkeää saada lääkäreille ja sosiaalityöntekijöille enemmän aikaa varsinaiseen asiakas- ja potilastyöhön.
- Ennaltaehkäisy puuttuu ikäihmisten palveluiden strategisista tavoitteista.
- Järjestöyhteistyön varaan ei voi rakentaa, kun avustuksia on leikattu. Järjestöt tulee ottaa mukaan hyvinvointialueen palveluiden kehittämiseen.
- Acutan toimintaa tulee tukea laajennetuilla kiirevastaanotoilla.
- Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden ja muiden lapsiperheiden sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärä tulee laskea lainmukaiseen maksimiin ehdottomana vähimmäisvaatimuksena.
- Sosiaalityöntekijöiden hyvinvointi ehkäisisi työntekijöiden suurta vaihtuvuutta, joka lisää kustannuksia ja heikentää perheiden saamien palveluiden laatua ja jatkuvuutta.

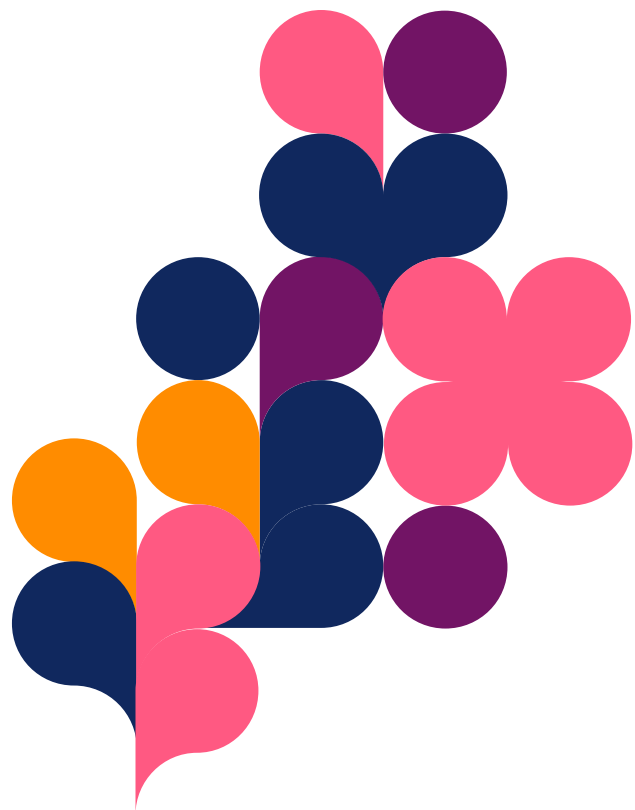
Ikäntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunta 28.8.2025

3/3

• Oleellista sijoitusten määrän vähentämisessä on varhainen tuki perheille (myös taloudellinen tuki!) sekä toimivat mielenterveys- ja päihdepalvelut vanhemmille.
• Vakavien ero- ja huoltoriitojen ehkäisyyn tulee panostaa.
• Etäasiointin vaikuttavuuden seuranta ja konkretisointi puuttuvat.
• Ambulanssirallin vähentäminen tulee ottaa keskeiseksi tavoitteeksi.
• Rahoituksen alijäämän tiukka kattamisvelvollisuus vaikeuttaa ikäihmisten palveluiden järjestämistä ja kuormittaa omaisia ja henkilökuntaa.
• Aluevaltuustolle tulee palauttaa keskeinen päätöksentekorooli ja lisätä avoimuutta. Aukkaiden kuulemista ja huomioimista tulee parantaa heitä itseä koskevien asioiden valmistelussa.

Tulevaisuus- ja turvallisuusvaliokunta 29.08.2025

- Tavoite-esitykset ovat oikean suuntaisia. Tavoitetasoa tulee pohtia pitkällä aikavälillä. Kaikki mitattavat asiat tulee asettaa suhteessa lopulliseen tavoitetasoon, laittaa oikeat välitavoitteet. Tiedonkeruun tavat tulee olla yhtenäiset.
- Digiklinikan tavoitetaso 10–20 vuoden päähän tulee määritellä, ja tarvitaan selkeitä välitavoitteita. Digiklinikan käytön vaikutuksia tulee arvioida, mm. puhelumääriin ja Acutan hoitajakäynteihin.
- Haipro-ilmoituksia tulee kannustaa tekemään enemmän; niiden määrä ei kerro vahinkojen kasvusta. Tärkeää on seurata läheltä piti - ja tapahtui potilaalle -ilmoitusten suhdetta, läheltä piti –ilmoitusten määrä tulisi olla suurempi.
- Asukkaiden turvallisuuden tunnetta tulee mitata ja seurata vuosittain, myös alueellisesti ja kunnittain.
- Ihmisten tietoisuutta Pirhan palveluista tulee lisätä viestinnän keinoin.
- Varautumisviestintään tulee huomioida määrärahaa.
- Tavoite: Ihmisten omatoimisuus ja varautuminen vaara- ja poikkeustilanteisiin kasvaa.
- Henkilöstön sairaspöissaolojen vähentyminen ja työtyytyväisyyden eteen tehdyt toimet ovat hyviä.
- On huomioitava hyvä työtyytyväisyyden taso sekä työturvallisuus ja potilasriskien seuranta.

Kiitos!

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**